

EURÓPSKY PARLAMENT: ORGANIZÁCIA A ČINNOSŤ

Organizáciu a činnosť Európskeho parlamentu upravuje jeho rokovací poriadok. Činnosti Parlamentu usmerňujú politické orgány, výbory, delegácie a politické skupiny.

PRÁVNÝ ZÁKLAD

- Článok 14 Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ) a články 223, 224, 226, 229, 231 a 232 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).
- [Rokovací poriadok Európskeho parlamentu.](#)

ČLENSTVO A ZLOŽENIE

Všeobecné pravidlá týkajúce sa zloženia Európskeho parlamentu sú stanovené v článku 14 ods. 2 ZEÚ, v ktorom sa stanovuje, že Európska rada prijme jednomyselne na základe iniciatívy Európskeho parlamentu a s jeho súhlasom rozhodnutie, ktorým sa ustanoví zloženie Európskeho parlamentu. Uvádza sa v ňom tiež, že Parlament sa skladá zo zástupcov občanov EÚ, ktorých počet nepresiahne 751 (750 poslancov plus predseda). Zastúpenie občanov je zostupne proporčné, pričom každý členský štát má najmenej šesť poslancov. Žiadny členský štát nemôže mať viac ako 96 kresiel.

Zásada zostupnej proporcionality znamená, že hoci sa celkový počet kresiel prideluje podľa počtu obyvateľov členského štátu, členské štáty s väčším počtom obyvateľov súhlasia s tým, že budú mať menej zástupcov, aby sa podporilo lepšie zastúpenie členských štátov s nižším počtom obyvateľov: čím je krajina väčšia, tým nižší je počet kresiel v pomere k jej obyvateľstvu. Táto koncepcia bola od nadobudnutia platnosti Lisabonskej zmluvy presnejšie vymedzená v nadväzujúcich rozhodnutiach Európskej rady prijatých podľa článku 14 ods. 2 ZEÚ.

Vzhľadom na plánované vystúpenie Spojeného kráľovstva z EÚ bolo nevyhnutné zvážiť, akým spôsobom prerozdeliť 73 kresiel tejto krajiny. Európska rada prijala 28. júna 2018 na návrh Parlamentu^[1] rozhodnutie o zložení Európskeho parlamentu po voľbách v roku 2019^[2]. Celkový počet kresiel sa znížil zo 751 na 705, pričom podiel kresiel niektorých členských štátov sa zvýšil. Počet poslancov Parlamentu, ktorí majú byť zvolení v jednotlivých členských štátoch, je takýto: Nemecko – 96, Francúzsko – 79, Taliansko – 76, Španielsko – 59, Poľsko – 52, Rumunsko – 33,

[1] [Legislatívne uznesenie Európskeho parlamentu z 13. júna 2018 o návrhu rozhodnutia Európskej rady, ktorým sa stanovuje zloženie Európskeho parlamentu \(Prijaté texty, P8_TA\(2018\)0249\).](#)

[2] [Rozhodnutie Európskej Rady \(EÚ\) 2018/937 z 28. júna 2018, ktorým sa stanovuje zloženie Európskeho parlamentu \(Ú. v. EÚ L 165 I, 2.7.2018, s. 1\).](#)

Holandsko – 29, Belgicko, Grécko, Maďarsko, Portugalsko, Švédsko a Česká republika – 21, Rakúsko – 19, Bulharsko – 17, Fínsko, Dánsko a Slovensko – 14, Írsko – 13, Chorvátsko – 12, Litva – 11, Lotyšsko a Slovinsko – 8, Estónsko – 7, Cyprus, Luxembursko a Malta – 6. V článku 3 ods. 2 uvedeného rozhodnutia sa však takisto stanovuje, že ak bude Spojené kráľovstvo na začiatku volebného obdobia 2019 – 2024 (t. j. v júni 2019) ešte stále členským štátom Únie, počet poslancov Parlamentu za členský štát zostane rovnaký ako v predchádzajúcom volebnom období^[3], až kým vystúpenie Spojeného kráľovstva nenadobudne právnu účinnosť.

Parlament sa po každých voľbách schádza bez toho, aby musel byť zvolaný, v prvý utorok po uplynutí jedného mesiaca (akt z 20. septembra 1976^[4]). Okrem toho sa v súlade s článkom 229 ods. 1 ZFEÚ schádza každoročne bez toho, aby musel byť zvolaný, v druhý utorok v mesiaci marec.

ORGANIZÁCIA

A. Predseda

Podľa rokovacieho poriadku je predseda Parlamentu volený spomedzi poslancov na obdobie dva a pol roka, ktoré možno obnoviť (článok 19). Predseda reprezentuje Parlament navonok a vo vzťahu k ostatným inštitúciám EÚ. Predseda dohliada na rozpravy v pléne a zabezpečuje dodržiavanie rokovacieho poriadku Parlamentu. Na začiatku každého zasadnutia Európskej rady vyjadruje predseda Európskeho parlamentu stanovisko a záujmy Parlamentu týkajúce sa bodov v programe rokovania a ďalších tém. Keď Parlament schváli rozpočet EÚ, predseda ho podpíše, čím sa rozpočet stáva platným. Predseda Parlamentu aj predseda Rady podpisujú všetky legislatívne akty prijaté v rámci riadneho legislatívneho postupu. Predsedu môže zastúpiť jeden zo 14 podpredsedov (článok 23).

B. Plénum

Plénom je Európsky parlament v úzkom zmysle slova a jeho zasadnutiam predsedá predseda. Schádza sa každý mesiac (okrem augusta) v Štrasburgu na plenárnej schôdzi, ktorá trvá 4 dni, od pondelka do štvrtka. Ďalšie schôdze sa konajú v Bruseli. Schôdza je rozdelená do denných rokovaní (článok 145 ods. 3). Miesta pridelené poslancom v rokovacej sále sú rozdeľované podľa politickej príslušnosti, zľava doprava, na základe dohody s predsedami skupín. Rokovanie otvára predseda, príležitostne s vyjadrením pocty alebo prednesením prejavu na aktuálnu tému. Predsedovi pri výkone jeho funkcie pomáhajú 14 podpredsedovia, ktorí môžu prevziať predsedníctvo. Na rokovaníach sa zúčastňujú Európska komisia a Rada Európskej únie, aby uľahčili spoluprácu medzi inštitúciami EÚ v rozhodovacom procese. Ak o to Parlament požiada, môžu byť zástupcovia oboch inštitúcií vyzvaní, aby predniesli vyhlásenia alebo informovali o svojich činnostiach.

[3]Pozri článok 3 [rozhodnutia Európskej rady z 28. júna 2013, ktorým sa stanovuje zloženie Európskeho parlamentu](#) (Ú. v. EÚ L 181, 29.6.2013, s. 57).

[4]Akt z 20. septembra 1976 o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu (Ú. v. ES L 278, 8.10.1976).

C. Politické orgány

Politické orgány Parlamentu tvorí Predsedníctvo (článok 24 – predseda a 14 podpredsedov), Konferencia predsedov (článok 26 – predseda a predsedovia politických skupín), päť kvestorov (článok 28 – kvestori zodpovední za administratívne a finančné záležitosti poslancov), Konferencia predsedov výborov (článok 29) a Konferencia predsedov delegácií (článok 30). Funkčné obdobie predsedu, podpredsedov a kvestorov, ako aj predsedov výborov a delegácií je dva a pol roka (článok 19).

D. Výbory a delegácie

Poslanci sú zoskupení v 20 výboroch, dvoch podvýboroch a 39 delegáciách (medziparlamentných delegáciách, delegáciách pri spoločných parlamentných výboroch, parlamentných výboroch pre spoluprácu a v mnohostranných parlamentných zhromaždeniach)^[5]. Parlament vysiela delegáciu aj do spoločného zhromaždenia vytvoreného dohodou medzi štátmi Afriky, Karibiku a Tichomoria (AKT) a EÚ^[6]. Parlament môže zriaďovať aj osobitné výbory (článok 197) alebo vyšetrovacie výbory (článok 226 ZFEÚ a článok 198).

Na základe článku 204 si každý výbor alebo delegácia volí vlastné predsedníctvo, ktoré sa skladá z predsedu a maximálne štyroch podpredsedov.

E. Politické skupiny

Poslanci nie sú členmi národných delegácií, ale nadnárodných skupín, do ktorých sa združujú na základe svojej politickej príslušnosti. Podľa rokovacieho poriadku musí politická skupina pozostávať z poslancov zvolených najmenej v jednej štvrtine členských štátov a musí mať najmenej 25 členov (článok 32). Politické skupiny zasadať pravidelne v týždni pred plenárnou schôdzou a v týždni, keď sa táto schôdza koná, a usporadúvajú semináre na určenie hlavných zásad svojich činností. Niektoré politické skupiny zodpovedajú nadnárodným politickým stranám pôsobiacim na úrovni EÚ.

F. Európske politické strany a nadácie

Parlament odporúča vytvorenie priaznivého prostredia pre ďalší rozvoj skutočne európskych politických strán a nadácií vrátane prijatia rámcových právnych predpisov. Článok 224 ZFEÚ poskytuje právny základ pre prijatie štatútu politických strán na európskej úrovni a pravidlá ich financovania, a to v súlade s riadnym legislatívnym postupom. V roku 2003 bol vytvorený systém financovania európskych politických strán, ktorý umožnil zriaďovanie politických nadácií na úrovni EÚ^[7]. V reakcii na určité nekalé praktiky boli tieto pravidlá nedávno zmenené nariadením (EÚ, Euratom) 2018/673 z 3. mája 2018^[8] s cieľom posilniť európsky rozmer európskych

[5] Počet členov v jednotlivých výboroch je ustanovený v odseku 1 [rozhodnutia Európskeho parlamentu z 2. júla 2014 o počte členov výborov](#) (Ú. v. EÚ C 224, 21.6.2016, s. 34).

[6] Pozri [dohodu z Cotonou v znení zrevidovanom v Ouagadougou 22. júna 2010, článok 17](#).

[7] [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ, Euratom\) č. 1141/2014 z 22. októbra 2014 o štatúte a financovaní európskych politických strán a európskych politických nadácií](#) (Ú. v. EÚ L 317, 4.11.2014, s. 1).

[8] [Nariadenie 2018/673 z 3. mája 2018, ktorým sa mení nariadenie \(EÚ, Euratom\) č. 1141/2014 o štatúte a financovaní európskych politických strán a európskych politických nadácií](#) (Ú. v. EÚ L 114, 4.5.2018, s. 1).

politických strán, zabezpečiť spravodlivejšie rozdelenie finančných prostriedkov a zlepšiť presadzovanie právnych predpisov.

Momentálne existujúce európske strany sú: Európska ľudová strana (EĽS), Strana európskych socialistov (SES), Strana Aliancie liberálov a demokratov za Európu (ALDE), Európska strana zelených, Aliancia európskych konzervatívcov a reformistov (AECR), Strana európskej ľavice, Európania spojení za demokraciu, Európska demokratická strana, Európska slobodná aliancia (ALE), Európska aliancia za slobodu (EAF), Aliancia európskych národných hnutí (AENM), Európske kresťanské politické hnutie (ECPM) a Aliancia za priamu demokraciu v Európe (ADDE). Tieto nadnárodné strany úzko spolupracujú s príslušnými politickými skupinami Európskeho parlamentu.

Niektoré z najvýznamnejších európskych politických nadácií sú: Centrum pre európske štúdie Wilfrieda Martensa, Nadácia pre európske pokrokové štúdie, Európskeho liberálne fórum, Zelená európska nadácia, Inštitút európskych demokratov, Premeniť Európu a Nový smer – Nadácia pre európsku reformu.

Parlament prijal 22. novembra 2012 uznesenie^[9], v ktorom naliehavo vyzval európske politické strany, aby s cieľom posilniť politickú legitimitu Parlamentu i Komisie nominovali kandidátov na predsedu Komisie. Tento postup sa uplatnil už pred voľbami v roku 2014, keď boli po prvýkrát nominovaní hlavní kandidáti. Po vtedajších voľbách zvolil Parlament 22. októbra za predsedu Komisie jedného z navrhovaných hlavných kandidátov – Jeana-Clauda Junckera. Parlament vo svojom rozhodnutí zo 7. februára 2018 o revízii Rámcovej dohody o vzťahoch medzi Parlamentom a Komisiou^[10] vyhlásil, že je pripravený odmietnuť každého kandidáta na post predsedu Komisie, ktorý nebude pred voľbami do Európskeho parlamentu v roku 2019 nominovaný ako hlavný kandidát (tzv. Spitzenkandidat) európskej politickej strany.

G. Sekretariát Parlamentu

[Sekretariát](#) Parlamentu riadi generálny tajomník, ktorého vymenúva Predsedníctvo (článok 222). Predsedníctvo rozhoduje aj o zložení a organizácii sekretariátu: v súčasnosti ho tvorí 12 generálnych riaditeľstiev a právna služba. Jeho úlohou je koordinovať legislatívnu činnosť a organizovať plenárne rokovania a schôdze. Poskytuje tiež technickú, právnu a odbornú pomoc parlamentným orgánom a poslancom Parlamentu pri výkone ich mandátov. Sekretariát zabezpečuje tlmočenie všetkých schôdzí a preklady oficiálnych dokumentov.

FUNGOVANIE

Podľa zmlúv organizuje Parlament svoju prácu nezávisle. Rokovací poriadok prijíma väčšinou hlasov svojich poslancov (článok 232 ZFEÚ). Ak zmluvy nestanovujú inak, Parlament rozhoduje väčšinou odovzdaných hlasov (článok 231 ZFEÚ). Rozhoduje o programe svojich schôdzí, ktoré sa sústreďujú predovšetkým na prijímanie správ jednotlivých výborov, otázky Komisii a Rade, rokovania o aktuálnych a naliehavých

[9]Uznesenie Európskeho parlamentu z 22. novembra 2012 o voľbách do Európskeho parlamentu v roku 2014 (Ú. v. EÚ C 419, 16.12.2015, s. 185).

[10]Rozhodnutie Európskeho parlamentu zo 7. februára 2018 o revízii Rámcovej dohody o vzťahoch medzi Európskym parlamentom a Európskou komisiou (Ú. v. EÚ C 463, 21.12.2018, s. 89).

otázkach a vyhlásenia Predsedníctva. Schôdze výborov a plenárne rokovania sú verejné a vysielajú sa na internete.

SÍDLO A PRACOVISKÁ

V čase po 7. júli 1981 Parlament prijal viaceré uznesenia o svojom sídle a vyzval vlády členských štátov, aby si splnili povinnosti, ktoré im vyplývajú zo zmlúv, a ustanovili jediné sídlo inštitúcií. Vlády na tieto výzvy dlho nereagovali, a preto Parlament prijal súbor rozhodnutí týkajúcich sa svojej organizácie a pracovísk (t. j. Luxemburg, Štrasburg a Brusel). Na zasadnutí Európskej rady v Edinburghu, ktoré sa konalo 11. a 12. decembra 1992, sa vlády členských štátov dohodli na sídlach inštitúcií takto:

- Parlament má svoje sídlo v Štrasburgu, kde by sa malo ročne konať 12 plenárnych schôdzí vrátane zasadania, na ktorom sa prijíma rozhodnutie o ročnom rozpočte EÚ,
- dodatočné schôdze by sa mali konať v Bruseli,
- parlamentné výbory by sa mali schádzať v Bruseli,
- sekretariát a podporné oddelenia Parlamentu by mali zostať v Luxemburgu.

Parlament toto rozhodnutie kritizoval. Súdny dvor však rozsudkom z 1. októbra 1997 (vec C-345/95) potvrdil, že sídlo Parlamentu bolo určené v súlade s terajším článkom 341 ZFEÚ. Podstata tohto rozhodnutia je obsiahnutá v Amsterdamskej zmluve v protokole, ktorý je pripojený k zmluvám.

Hoci Parlament vyjadril nad týmito rozhodnutiami poľutovanie, bol povinný vypracovať svoj ročný kalendár v súlade s návrhom svojej Konferencie predsedov. Vo všeobecnosti sa Parlament v priebehu roka schádza na dvanástich štvordňových plenárnych schôdzach v Štrasburgu a šiestich dvojdňových plenárnych schôdzach v Bruseli. Poslanci Parlamentu predložili viacero iniciatív, ktorých cieľom bolo ukončiť konanie schôdzí v Štrasburgu. Napríklad v roku 2012 bol prijatý kalendár, ktorý zahŕňal dve dvojdňové plenárne schôdze v tom istom kalendárnom týždni v októbri v Štrasburgu, čím sa celková dĺžka schôdzí v Štrasburgu skrátila o štyri dni. Súdny dvor však na základe žaloby podanej Francúzskom rozhodol, že na zabezpečenie súladu s prijatými rozhodnutiami je potrebné, aby sa konali dve plné plenárne schôdze (vec C-237/11).

Podľa článku 229 ZFEÚ sa Parlament na žiadosť väčšiny svojich členov alebo na žiadosť Rady či Komisie môže zísť na mimoriadnych plenárnych schôdzach. Dňa 18. decembra 2006 sa Parlament po prvý raz zišiel na dodatočnom plenárnom rokovaní v Bruseli bezprostredne po rokovaní Európskej rady, ktoré sa konalo 14. a 15. decembra 2006. Odvtedy sa upevnila prax bezprostrednej nadväznosti na schôdze Európskej rady.

POSLANCI PARLAMENTU PODĽA SKUPÍN A ČLENSKÝCH ŠTÁTOV

Tabuľka s prehľadom politických skupín a ich zloženia sa nachádza na tejto stránke: <http://www.europarl.europa.eu/meps/sk/home>

Eeva Pavy

